

SUOMI ENNEN AUTONOMIAA

UUDEN AJAN ALKU:
KUSTAA VAASA

IRTI UNIONISTA

- 1520 Tukholman verilöyly
- 1521 Kustaa Vaasa nosti talonpojat kapinaan
→ Tukea Hansaliitolta
- Tanskan sisäiset erimielisyydet
→ Kuningas karkotetaan
- 1523 Tukholma antautuu Vaasan joukoille
→ Kustaa Vaasasta Ruotsin kuningas

SUOMI SODASSA

✦ 1521 Vaasan joukot valtasivat Suomen

✦ 1522 Tanska valtasi Suomen

→Linnojen päälliköt teloitettiin

→Turun piispa hukkui pakomatalla

→Pohjanmaa kävi sissisotaa valloittajaa vastaan

✦ 1524 Vaasan joukot valtasivat Suomen uudelleen

KUSTAA VAASAN UUDISTUKSIA

- ✦ Västeråsin valtiopäivät 1527
  - ”Uskonpuhdistus” eli reformaatio
  - Kirkon omaisuus valtiolle
  - Kuninkaasta tuli kirkon päämies
- ✦ Vaalikuninkuudesta perintökuninkuuteen 1544
- ✦ **Hallinto tehostui: virkamiehet, virastot**
- ✦ Vapautuminen hansan valvonnasta
- **Kuninkaan valta kasvoi huomattavasti**
- **Sadassa vuodessa syntyi moderni valtio**

USKONPUHDISTUS

- ✦ Kuninkaan taloudellinen ja poliittinen ratkaisu → kirkon omaisuuden takavarikointi
- ✦ Suomessa käynnisti merkittävä kehityksen
  - ◆ Mikael Agricola kehitti suomen kirjakielen
  - ◆ ABC-kiria 1543
  - ◆ Se wsi testamenti 1548

VASTUSTUSTA

- ✦ **Porvaristo** tyytymätöntä: pakkomuutto Helsinkiin
- ✦ **Aatelisto** tyytymätöntä: kuningas vienyt heiltä vallan
- ✦ **Papisto** tyytymätöntä: uskonpuhdistus
- ✦ **Talonpojat** tyytymättömiä: verotus ja uskonpuhdistus > **kapinat**
  - Jaakko Teitin valitusluettelo: talonpojat tyytymättömiä aateliin

SUOMEN UUSI ASEMA

- ✦ Rajakiista Venäjän kanssa →sota 1555-57
- ✦ Suomesta tärkeä suoja-alue Venäjää vastaan
- ✦ Kustaa Vaasa vuoden Suomessa
  - Alueen kehittäminen
  - Herttuakunta (Juhana-herttua kuin kuningas)
  - Kauppaa kehitettiin, mm. Helsingin perustaminen kilpailemaan Tallinnan kanssa
  - Savolaisten uudisasutus erämaihin kaksinkertaisti suomalaisten asuma-alueen

RUOTSI-SUOMI VUONNA 1323 JA 1595
